

OBSAH

1. PŘEHLED VZTAHŮ Z ELEKTRINY A MAGNETISMU	5
1.1. Maxwellovy rovnice.....	5
1.2. Elektrostatické pole.....	7
1.3. Stejnoseměrný proud	8
1.4. Magnetostatické pole.....	9
1.5. Elektromagnetické indukční zákony	11
1.6. Indukčnost vlastní a vzájemná	11
1.7. Magnetické síly mezi magneticky vodivými póly	13
1.8. Přehled často užívaných jednotek	14
2. TEORIE ELEKTRICKÝCH OBVODŮ	
2.1. Základní pojmy	15
2.2. Ideální prvky obvodů	16
2.2.1. Aktivní prvky obvodů.....	16
2.2.2. Pasivní prvky obvodů	17
2.3. Metody řešení lineárních obvodů	
2.3.1. Základní topologické pojmy	18
2.3.2. Řešení obvodu v ustáleném stavu se ss napájením.....	19
2.3.2.1. Metoda smyčkových proudů.....	19
2.3.2.2. Metoda uzlových napětí	20
2.3.2.3. Metoda superposice.....	21
2.3.3. Metody náhrady lineárních obvodů	22
2.3.3.1. Theveninův teorém.....	22
2.3.3.2. Northonův teorém	23
2.4. Řešení obvodů v přechodném stavu	
2.4.1. Přechodný stav v sériovém obvodu RL a RC	24
2.4.2. Přechodový stav v obvodu seriovém obvodu RLC	27
2.5. Řešení ustálených stavů obvodů s harmonickým napájením.	
2.5.1. Základní pojmy	29
2.5.2. Symbolicko – komplexní transformace	30
2.5.3. Vztahy mezi fázory napětí a proudů na RLC	32
2.5.4. Ohmův a Kirchhoffovy zákony v komplexním tvaru	32
2.5.5. Měření kapacity a indukčnosti.....	36
2.5.5.1. Určení kapacity z velikosti změřeného napětí a proudu.....	36
2.5.5.2. Měření indukčnosti metodou tří napětí	36
2.5.5.3. Měření kapacity metodou tří napětí	37
2.6. Trojfázová soustava	
2.6.1. Základní pojmy	38
2.6.2. Zapojení zdrojů trojfázového napětí	39
2.6.3. Připojení zátěže k trojfázové soustavě napětí	40
2.6.3.1. Zátěž spojená do hvězdy	40
2.6.3.2. Zátěž spojená do trojúhelníku	42
2.7. Elektrický výkon a energie	
2.7.1. Základní pojmy	45
2.7.2. Výkon a energie stejnosměrného proudu	46
2.7.3. Výkon a energie jednofázového harmonického proudu.....	46
2.7.4. Výkon trojfázového harmonického proudu.....	49
2.8. Kompenzace účinníku	50

2.8.1. Kompenzace jednofázového výkonu.....	51
2.8.2. Kompenzace třífázového výkonu symetrické zátěže.....	52
2.9. Rezonance.....	53
2.9.1. Sériová rezonance (napěťová)	54
2.9.2. Paralelní rezonance (proudová)	55
3 ELEKTRONICKÉ PRVKY.....	58
3.1. Technologie výroby polovodičových prvků	58
3.2. Chlazení elektronických prvků	60
3.3. Diody	61
3.3.1. Lavinová dioda a Zenerova dioda	64
3.4. Tyristory	65
3.5. Tranzistory.....	67
3.5. 1. Bipolární tranzistor	67
3.5. 2. Unipolární tranzistor	72
3.5. 3. IGBT tranzistor	74
3.6. Operační zesilovač	75
3.7. Součástky přepětové ochrany.....	77
3.8. Polovodičové relé (SSR - Solid State Relay).....	77
4 OPTOELEKTRONICKÉ PRVKY.....	78
4. 1. Detektory	78
4.1. 1. Fotorezistor	78
4.1. 2. Fotodioda	79
4.1. 3. Fototranzistor	79
4.1. 4. Optron - optoelektronický vazební člen.....	80
4. 2 Zdroje optického signálu	82
4.2. 1. LED dioda (Light Emitting Diode).....	82
4.2. 2. Polovodičové lasery	82
4. 3 Displeje.....	83
4.3. 1. Displej s tekutými krystaly - LCD	83
4.3. 2. Displeje se svítivými diodami - LED	84
4.3. 3. Plazmové displeje	84
4.3. 4. Zobrazovací výbojky	84
4.3. 5. Obrazovky	84
4.4. Optoelektronické přenosové systémy.....	86
5. ANALOGOVÉ OBVODY	
5.1. Napájecí zdroje	89
5.1.1. Usměřovače.....	89
5.1.2. Stabilizátor napětí se Zenerovou diodou	91
5.1.3. Integrované stabilizátory.....	92
5.1.4. Střídačové zdroje.....	93
5.1.5. Měření na napájecích zdrojích.....	94
5.2. Zesilovače s tranzistory	94
5.2.1. Stupeň s bipolárním t. se společným emitorem.....	94
5.2.2. Stupeň s bipolárním t. se spol.kolektorem (emit. sledovač).....	97
5.2.3. Tranz. stupeň se spol. emitorem se stabilizací.....	98
5.2.4. Stupeň s unipolárním tranzistorem	99
5.2.5. Řazení stupňů, logaritmická míra zesílení.....	100
5.3. Aplikace operačních zesilovačů.....	100
5.3.1. Invertor.....	100
5.3.2. Neinvertující zesilovač, sledovač signálu.....	101
5.3.3. Integrátor	102

6. LOGICKÉ OBVODY	105
6.1. Základní pojmy	105
6.2. Logický invertor (negátor) a převody úrovní.....	106
6.3. Bezkontaktní spínání zátěže, převody výstupních úrovní	109
6.4. Časovací člen	112
6.5. Klopné obvody a jejich řetězce.....	111
6.6. Základní stavebnice logických obvodů	113
6.6.1. Integrované logické obvody TTL 5V	113
6.6.2. Integrované unipolární logické obvody	114
6.6.3. Dynamické vlastnosti logických obvodů.....	116
6.7. Měření na logických obvodech.....	116
7. MIKROPOČÍTAČE.....	117
7.1. Základní funkční bloky mikropočítače.....	117
7.1.1. CPU - centrální procesorová jednotka (procesor)	118
7.1.2. Technické charakteristiky procesoru	120
7.2. Sběrnice	120
7.2.1. Třístavový výstup.....	120
7.2.2. Otevřený kolektor	121
7.2.3. Multiplexovaná sběrnice.....	122
7.3. Paměti.....	123
7.3.1. Paměti RAM (Random Acces Memory)	123
7.3.2. Paměti ROM (Read Only Memory)	124
7.4. Obvody pro styk s vnějším prostředím.....	124
7.4.1. Vstupní číslicové obvody.....	125
7.4.2. Číslicový výstup.....	125
7.4.3. Diskretizace analogového signálu	126
7.4.4. Převodníky D/A	126
7.4.5. Převodníky A/D	127
7.5. Čítače/časovače.....	128
8. BEZPEČNOST PRÁCE S ELEKTRICKÝM ZAŘÍZENÍM.....	129
8.1. Odborná způsobilost.....	129
8.2. Působení elektrického proudu na lidský organismus	131
8.3. Provedení elektrických předmětů a zařízení <u>TŘÍDY OCHRANY I A II</u>	132
8.4. Značení elektrických rozvodných sítí.....	133
8.5. Ochrana před nebezpečným dotykem živých i neživých částí.....	133
8.5. 1. Ochrana před nebezpečným dotykem živých částí zařízení.....	133
8.5. 2. Ochrana před nebezpečným dotykem neživých částí, které se při obsluze musí uchopit rukou	134
8.5. 3. Ochrana před neb. dotykem neživých vodivých vnějších částí, které se při obsluze nemusí uchopit rukou.....	134
8.5.3.1. Ochrana samočinným odpojením od zdroje v sítích TN – C, -S.....	134
8.5.3.2. Ochrana napěťovým chráničem.....	137
8.5.3.3. Ochrana proudovým chráničem.....	138
8.5.3.4. Ochrana elektrickým oddělením obvodů.....	139
8.5.3.5. Ochrana pospojováním	139
8.9. První pomoc při úrazech elektřinou	139
8.10. Laboratorní řád pro laboratoře Odboru elektrotechniky na Fakultě strojní ČVUT	142